

Yaakov, like all people after the sin, started out with a mixture of good and evil. Eisav took the evil from him – he swallowed the red soup - and Yaakov was able to produce another man of action instead of Eisav, Yosef the Bechor of Rivka¹.

ויצא

Yaakov's Dream

Up until now Yaakov's midah has been tested by the obvious dishonesty, scheming and falsehood of others. Now, the challenge is to see truth as a unifying force for the whole world. This was Yaakov's dream at the beginning of the parsha. .

To begin with, Yaakov is given a model of man, a roadmap and a vision. As Rav S.R. Hirsch² puts it, *The messengers of G-d go up the ladder to get a picture of the ideal humanity ... and then come down and compare what they find here below...*³ – עולים ויורדים - עולין ומסתכלין בדיוקנו של מעלה ומסתכלין בדיוקנו של מטה³ : Their purpose is established in heaven, but the movement begins from earth – man must move up from earth to heaven⁴. And by gaining a new vision of man, Yaakov is also able to gain a new vision of G-d (see note⁵).

Yaakov is truth and our ultimate source of truth is the Torah. This dream, says the Daas Zekeinim, is Yaakov Avinu's Maamad Har Sinai⁶. The very word סולם is the gematria of סיני⁷, and the verse clearly says והנה די נצב עליו, unprecedented amongst the Avos⁸. Yaakov sees a ladder rising to the heavens just as Klal Yisrael

¹ רב צדוק הכהן, ישראל קדושים, סי'ז: ועדיין עד קבלת יעקב הברכות היה מצד העירוב דטוב ורע שבעולם הזה כח הטוב שבענין העשיה בפועל באמת גנוז בתכלית ההעלם בעשו שהוא עיקר כח העשיה וזהו חלקו בגן עדן שזכה יעקב ונטלו על ידי נטילת הברכות היינו חלק הטוב שהיה בגלות אצלו קלטו הוא והוציא בלעו מפיו והפרידו מהרע והוליד על ידי זה אחר כך בקדושה נפש יוסף שטנו של עשו שהוא כח העשיה דקדושה נפרד מהרע. וחלקו דיעקב בגיהנום היינו חלק הרע שהוא מצד הערבוב דטוב ורע שהיה בו בתולדה על ידי חטא אדם הראשון קודם שתיקנו יעקב קלטו עשו ממנו בהלעטת האדום שהיה כענין נשיאת השעיר עוונותם כל עוונות תם. וזה היה ביום שמת אברהם אבינו ע"ה שהוא מדת החסד :

² והנה pg. 459

³ נתיבות שלום, ויצא, עמ' קפג': והנה מלאכי אלוקים עולים ויורדים בו, מלאכי א' המה הצדיקים עבדי ה'.

⁴ Rav S.R. Hirsch, pg. 458

⁵ משך חכמה כח (טז) וייקץ יעקב משנתו ויאמר אכן יש ה' במקום הזה ואנכי לא ידעתי: שלא ידעתי מדה זו מאבותי ולא הורו לי דרכי ד' בזה הם הנורא

⁶ דעת זקנים מבעלי התוספות כח יב: והנה סלם - שראה דוגמא שעתידי הקב"ה לתת תורה לישראל על הר סיני:

ומקורו מהמדרש והביאו ג"כ הר' בחיי וכן בדברים שבהמשך
אמנם לפי רוב המפרשים מקום זה היה מקום המקדש והיה נוגע לעבודה ולא לקבלת התורה. וז"ל הספורנו כח יז: אין זה. זה המקום שראיתי במראה שהיה הסלם נצב בו אינו כי אם בית אלקים. מקום בית המקדש כאמרם ז"ל יעקב קראו בית: וזה שער השמים. וזה הסלם שראיתי מורה שמן המקום שהיה בו הסלם ישמע האל ית' הנצב עליו את תפלת המתפללים ותעל תפלתם למעון קדשו השמים:

⁷ דעת זקנים שם

⁸ דעת זקנים מבעלי התוספות כח יג: והנה ה' נצב עליו - לא מצינו כן בשאר האבות א"ר סימון אין המלך עומד על שדהו לא כשהיא נחרשת ולא כשהיא נזרעת אלא כשהתבואה עומדת בכרי כך אברהם חרשה שנאמר קום

saw the mountain burn with fire rising to the heavens¹. In his dream, Yaakov sees angels, actually visions of Moshe and Aaron². The ladder comes all the way down to earth just as G-d at Sinai descends from the mountain³. G-d says to Yaakov "אני ד" just as He says in the first of the Ten Commandments "אלוקיכם"⁴.

And there is more: Yaakov's prophetic dream includes a purview of all of history⁵; it includes a covenant between G-d and Yaakov in which G-d promises that Yaakov and his progeny will be in His hands personally⁶, a relationship that guarantees their ascendancy in the end⁷.

All of this happens as Yaakov is about to leave Eretz Yisroel and go into Galus. This Parsha, says the Ohr Gedalyahu, is the Parsha of Galus⁸. The Ramban says that the Angels climbing and descending the ladder give us insight into the nature

התהלך בארץ. יצחק זרעה שנאמר וזרע יצחק. בא יעקב שהוא כרי התבואה שנא' קדש ישראל לה' ראשית תבואתה עמד עליו:

¹דעת זקנים מבעלי התוספות כח יב: מוצב ארצה וגו' - וכנגד בסיני בוער באש עד לב השמים:

²דעת זקנים מבעלי התוספות כח יב: והנה מלאכי אלקים - זה משה ואהרן:

³והנה ה' נצב עליו - זהו שנאמר וירד ה' על הר סיני:

⁴דעת זקנים מבעלי התוספות כח יב: ויאמר אני ה' - זהו שנאמר אנכי ה' אלקיך.

⁵רמב"ן כח יב: ועל דעת רבי אליעזר הגדול (פרקי דר"א לה) היתה זאת המראה כענין בין הבתרים לאברם, כי הראהו ממשלת ארבע מלכיות ומעלתם וירידתם, וזה טעם "מלאכי אלקים" כמו שנאמר בדניאל (י כ, יג) שר מלכות יון, ושר מלכות פרס, והבטיחו כי הוא יתעלה יהיה עמו בכל אשר ילך ביניהם וישמרנו ויצילנו מידם אמרו (שם בפדר"א) הראה לו הקב"ה ארבע מלכיות מושלן ואבדן, הראהו שר מלכות בבל עולה שבעים עוקים ויורד, והראהו שר מלכות מדי עולה חמישים ושנים עוקים ויורד, והראהו שר מלכות יון עולה מאה ושמונים עוקים ויורד, והראהו שר מלכות אדום עולה ואינו יורד, אמר לו יעקב אך אל שאול תורד (ישעיה יד טו), אמר לו הקב"ה אם תגביה כנשר וגו' (עובדיה א ד):

⁶רמב"ן כח יב: והראהו כי הוא יתברך נצב על הסלם ומבטיחו ליעקב בהבטחה גדולה, להודיע שהוא לא יהיה ביד המלאכים אבל יהיה חלק ה' ויהיה עמו תמיד, כמו שאמר והנה אנכי עמך ושמרתך בכל אשר תלך, כי מעלתו גדולה משאר הצדיקים שנאמר בהם (תהלים צא יא) כי מלאכיו יצוה לך לשמורך בכל דרכיך:

⁷רבינו בחיי כח יב: לפי המדרש הזה יש לו בחלום הנבואה הזאת הבטחה לישראל שישוּבו למעלה בסוף כל הגלות, שהרי כל האבות כולן ראו במראה הנבואה כל העתיד להיות בזרעם עד סוף כל הדורות. וכשם שהראה הקב"ה לאברהם בברית בין הבתרים ענין ארבע מלכיות, והוא שדרשו רז"ל והנה אימה זו מלכות בבל, חשכה זו מלכות מדי, גדולה זו מלכות יון, נופלת עליו זו מלכות אדום. כך הראה לו ליעקב במראה זו ממשלת ד' מלכיות מעלתם וירידתם שהרי יש להם שרים למעלה וכל אחד מנהיג אומתו למטה, וכענין שכתוב בדניאל (דניאל י) ושר מלכות יון ושר מלכות פרס עומד לנגדי, זהו שהזכיר בכאן והנה מלאכי אלקים עולים ויורדים בו, כי הם המלאכים שרי המלכיות והבטיחנו הכתוב על ירידתם אחר העלוי:

⁸אור גדליהו ריש ויצא עמ' מז: פרשה זו היא פרשת גלות ... בבחינת מעשה אבות סימן לבנים, ולכן מרומז בפרשה גם גלותן של בנים, וכמו שדרשו חז"ל שראה יעקוב אבינו את בית המקדש בחורבנה (בר"ר פס"ט ז) ... [ובמדרש תנחומא מדמה יציאת יעקב לגלות לדונו של ההורג נפש בשגגה וגו' ע"ש

and dynamics of the 4 exiles¹. The Baal HaTurim points out that our Parsha has not a single break; it is neither סתומה nor פתוחה, for all is hidden in Galus².

Golus reflects the tension between the physical and the spiritual. In the material world, things have their own identity and separate themselves into different, fragmented directions. This is Golus³. While Yaakov was able to unite all reality within his private sphere, he was not able to pass this on to the rest of mankind. Divisiveness of some sort remained the natural state of this world⁴, awaiting a future Messianic era for final resolution.

Yaakov not only is provided with a vision of the future Galus and its resolution, but he began the Golus himself⁵.

He also began its resolution.

In the *Shmoneh Esreh*, we say אלוקי אברהם, אלוקי יצחק ואלוקי יעקוב. Avraham Avinu gave us the spiritual energy to fulfill the positive Mitzvos, Yitzchak to fulfill the negative Mitzvos and Yaakov Avinu to fulfill Divrei Reshus⁶. Each one of the forefathers became the bearer of G-d's presence on earth through their specific Avodah⁷. Yaakov's avodah of *reshus* addresses the vast area of our lives left unlegislated – the majority of our day even after the Torah is given to us. This area is open to our own spiritual creativity – the challenge of harmonizing all of our interactions with the Torah. But this is a tricky business. Mitzvos are clearly defined things – G-d tells us exactly what to do – and they are very powerful things⁸. *Reshus* requires that our whole being be in harmony with the Torah.

¹ רמב"ן כח יב: ועל דעת רבי אליעזר הגדול (פרקי דר"א לה) היתה זאת המראה כענין בין הבתרים לאברם, כי הראהו ממשלת ארבע מלכיות ומעלתם וירידתם, וזה טעם "מלאכי אלקים" כמו שנאמר בדניאל (י כ, יג) שר מלכות יון, ושר מלכות פרס, והבטיחו כי הוא יתעלה יהיה עמו בכל אשר ילך ביניהם וישמרנו ויצילנו מידם אמרו (שם בפדר"א) הראה לו הקב"ה ארבע מלכיות מושלן ואבדן, הראהו שר מלכות בבל עולה שבעים עוקים ויורד, והראהו שר מלכות מדי עולה חמישים ושנים עוקים ויורד, והראהו שר מלכות יון עולה מאה ושמונים עוקים ויורד, והראהו שר מלכות אדום עולה ואינו יורד, אמר לו יעקב אך אל שאול תורד (ישעיה יד טו), אמר לו הקב"ה אם תגביה כנשר וגו' (עובדיה א ד):

² אור גדליהו עמ' מח: ודבר זה רומז שפרשה זו היא פרשה של גלות, שהפרשה כתובה כמו שהיא, וכמו שבגלות הכל סתום ואינו נראה לחוץ התגלות אלוקית, כן נכתב בפרשה באופן סתום ... שההארה בגלות היא סתומה

³ מהר"ל, נצח ישראל, פ' כא: ומ"מ אי אפשר שלא יהיה העולם הזה בו מדריגה בקדושה מה ... כי העולם הזה בא מן הש"י ... ומפני זה העולם אשר הוא בעל גשם יש בו בחינה נבדלת בלתי גשמי, ובחינה זאת היא מצד הפועל שהוא נבדל מן הגשמי, ויש בעוה"ז ג"כ בחינה גשמית וזה מצד הנברא עצמו שהוא גשמי. וכנגד זה עמדו שתי בחינות מחולקות: א-עו"ג שהם נוטים אל הגשמי וזהו בחינה אחת, ב-והאומה הישראלית האומה הקדושה כנגד הבחינה השנית

⁴ מהר"ל, נצח ישראל, פ' לג: כבר התבאר לך כי העולם הזה אין ראוי שיהיה העולם אחד עד זמן המלך המשיח ... ומפני כך ישראל אומה יחידה קודם ביאת המשיח היתה מחולקת לשתיים, שבט יהודה ועשרה שבטים. וגו' עיין שם פ' לד באריכות וכן כתב השפת אמת ריש פרשת קרח שהמחלוקת היא המצב הטבעי של עולם הזה

⁵ בראשית (ו) ויקחו את מקניהם ואת רכושם אשר רכשו בארץ כנען ויבאו מצרימה יעקב וכל זרעו אתו: שמות א (א) ואלה שמות בני ישראל הבאים מצרימה את יעקב איש וביתו באו
⁶ נתיבות שלום, ויצא, עמ' קפג': ויעקב אבינו הוא יסוד התורה לעניני רשות

⁷ אור החיים כח יג: והנה ה' נצב עליו ירמוז גם על יעקב, על דרך אומרם ז"ל (ב"ר מז ו) האבות הם מרכבה לשכינה, ולהיות שהוא רגל רביעי יאמר בדיק נצב עליו יותר מעל אברהם ויצחק, כי הוא עיקר העמדת הכסא:

⁸ דרך ד' א ד: ואולם מעומק עצת חכמתו ית' היה לסדר הדברים באופן, שאף בהיות האדם שקוע בחומר בהכרח כמו שכתבנו, יוכל מתוך החומר עצמו והעסק הגופני, השיג את השלימות והתעלות אל הזוהר ואל המעלה, ואדרבא, השפלתו תהיה הגבהתו, ומשם יקנה יקר וכבוד שאין כמוהו, בהיותו הופך את החשך לאור ואת הצלמות לנונה יזרח. דרך ד' א ד: ה. ואולם פרט המצות כלם, וכן פרטי כל מצוה ומצוה, הנה הם מיוסדים על אמתת מציאותו וענינו של האדם בכל בחינותיו, ואמתת עניני השלימות המצטרכים,

Yaakov is born clutching the heel (עקב) of Eisav. עקב is an acronym for ק'דש ע'צמך ב'מותר, for Yaakov's whole Avodah was to create Kedushah in this area of Reshus¹. (Yaakov is also named Yisrael – ישר קל – *straight with G-d* - the aspect of his personality of being able to emerge from the messiness of Reshus with absolute clarity.)

It is just this ability to engage the area of reshus which is necessary to resolve the golus. The challenge of Golus is that G-d Himself is in Golus – and holiness is hidden². The area of *reshus* requires that we not only engage things that are obviously there for us to sanctify, but that we also discover Kedusha where none reveals itself obviously, where we are not clearly directed by the halacha. Every spark needs to join Yaakov's mission in sanctifying the world. Even in Galus, he needs to be יושב אוהלים, a man whose Torah is his portable tent – his home - wherever he goes.³

Yaakov was able to do this because for him holiness is something he feels completely at home with. For him, the Temple Mount is not a mountain as it was for Avraham Avinu, not a field as it was for Yitzchak, but a home⁴. Since the worlds are parallel, Yaakov could then harmonize the whole, messy world with higher realms; he could bring all of *reshus* into his "home" – into the level of the הר הבית.

In such a בית everything has the potential to be holy. Hence, Yaakov goes back for his pachim ketanim,⁵ for even these have sparks of Kedusha which need to be redeemed.

Galus is the dark of the night, and the Tefilah of the night is מעריב. It requires a whole new way of relating to G-d - ואלוקי יעקוב. This was the relationship of Maariv, a tefila of *reshus*, whom Yaakov introduced to us as a permanent way of relating to HaSh-m⁶.

No wonder the last of the first 3 brochos of the Shmoneh Esrei – הקל הקדוש - is Yakov's bracha – the bracha which relates to all that we see in this world as infused by אתה קדוש⁷.

¹ נתיבות שלום, ויצא, עמ' קפג': וידו אוחת בעקב עשו, עקב ר"ת ק'דש ע'צמך ב'מותר, שיעקב עשה תורה מכל עניני רשות, וכמרומו במאחז"ל (ברכות כו) יעקב תיקן תפילת ערבית שהיא רשות..

² מו"ד: אנכי ארד עמך מצרימה ואנכי אעלך גם עלה
ובדעת זקנים מבעלי התוספות: נמנה הקב"ה עמהם בעצמו ובכבודו שהרי בפרטן לא תמצא רק טט
שיחות מוסר, ח"א, מאמר ב: ולא יתכן לראות את כבוד ד' כל זמן שהכל מסביב
טבע ועפר, והוא הוא הקרוי גלות השכינה.

³ אור גדליהו שם

⁴ רש"י כח יז: כי אם בית אלקים - א"ר אלעזר בשם רבי יוסי בן זמרא הסולם הזה עומד בבאר שבע ואמצע שיפועו מגיע כנגד בית המקדש ... והוא הר המוריה שהתפלל בו אברהם והוא השדה שהתפלל בו יצחק וכן אמרו בסוטה לכו ונעלה וגו' לא כאברהם שקראו הר ולא כיצחק שקראו שדה אלא כיעקב שקראו בית אל ע"כ פרש"י מדויק):

⁵ רש"י לב כה ד"ה ויותר יעקוב לבדו: שכח פכים קטנים וחזר עליהם (חולין צא)

⁶ רש"י כח יא ד"ה ויפגע: ורבותינו פירשו לשון תפילה ... ולמד שתקן תפילת ערבית (ע"פ (ברכות כו) יעקב תיקן תפילת ערבית שהיא רשות)

⁷ נתיבות שלום, ויצא, עמ' קפג': ועפ"ז יש גם לבאר סדרן של ג' ברכות ראשונות דשמו"ע, דהברכה הראשונה ענינה אהבה שהיא כנגד אברהם, וכמ"ש גומל חסדים טובים וכו' למען שמו באהבה, וכן מסיימים מגן אברהם,

Yakov Avinu's whole life was challenged by this issue. He was forced into the situation of taking Eisav's brochos through an act of deviousness. He was forced to confront the daily manipulations of the scheming Lavan. We see it come through when he approaches total strangers in their own country and questions their right, as shepherds, to leave work early¹. His sense of truth is outraged even when one stranger is being dishonest to another². And so Yaakov, the man of Torah is the man of truth – it is one and the same thing; and it is this Yaakov who sees that truth in everything and sanctifies the whole world.

The Stones – the Precedent to the Sinaitic Ladder

The parsha begins with Yaakov surrounding himself with a bunch of stones, any one of which would have been sanctified by being his pillow for the night. (The Maharal explains how a lifeless stone could request to have the Tzadik lie on him³.)

Yaakov now actualizes the great principle of the creation: Everything in the world was created for man to use. If man rises, the world rises with him; and if he sinks, he drags the world down as well⁴. The ladder equals all of the steps of cosmos, a way of using this world to climb to higher spiritual heights⁵. The ladder teaches Yaakov that the physical world and the higher spiritual worlds are parallel⁶. Man was

וברכת הגבורות היא כנגד יצחק שמדתו גבורה שהוא יראה, ובה אומרים אתה גיבור וכו' מי כמוך בעל גבורות, והברכה השלישית שענינה קדושה, אתה קדוש וכו' היא כנגד יעקב אבינו, כנז' דמדתו המיוחדת של יעקב היא קדושה (ועי' בלבוש סי' קיב שמבאר סדרן של הברכות כנגד אברהם יצחק ויעקב ומביא מאגדה דכשיעקב פגע בשערי רחמים בבית א-ל והקדיש שמו של הקב"ה אמר הא-ל הקדוש).

¹ כ"ט ז: ויאמר הן עוד היום גדול לא עת האסף המקנה השקו הצאן ולכו רעו:

² ספורנו כ"ט ז: הן עוד היום גדול. הצדיק ימאס את העול ג"כ אל האחרים כאמרו תועבת צדיקים איש עול:

³ גור אריה כח יא נומעתה אל יקשה לך שאין דעת באבנים לומר 'עלי יניח צדיק ראשו', שאם היה הדבר הזה שהיו חולקים מצד הבחירה על ידי שכל בלבד - היה זה קשיא הרי אין דעת וחכמה באבנים, אבל אין הדבר כך, רק מה שהיו האבנים אומרים 'עלי יניח צדיק ראשו' בשביל ריבוי האבנים מצד עצמם, שאמר כל אחד 'עלי יניח צדיק ראשו', ודבר כזה נעשה אף בדבר שהוא בלתי בעל שכל, כמו כל הדברים הטבעיים פועלים לפי טבעם, אף אם אין בהם דעת.

⁴ מסילת ישרים, פ"א: ... העולם נברא לשימוש האדם. ... אם האדם ... מתקלקל, מקלקל העולם עמו. ואם ... הוא מתעלה העולם ... מתעלה עמו. ... והוא כענין מה שאמרו חכמינו זכרונם לברכה בענין האור שגנוז הקדוש ברוך הוא לצדיקים וזה לשונם (חגיגה יב): כיון שראה הקדוש ברוך הוא אור שגנוז לצדיקים, שמח, שנאמר (משלי יג): אור צדיקים ישמח. ובענין אבני המקום שלקח יעקב ושם מראשותיו אמרו (חולין צב): אמר רבי יצחק: מלמד שנתקבצו כולן למקום אחד והיתה כל אחת אומרת, עלי יניח צדיק ראשו: והנה על העיקר הזה העירונו זכרונם לברכה במדרש קהלת (רבה ז), שאמרו, זה לשונם: ראה את מעשה האלהים וגו' (קהלת ז), בשעה שברא הקדוש ברוך הוא את אדם הראשון, נטלו והחזירו על כל אילני גן עדן ואמר לו, ראה מעשי כמה נאים ומשובחים הן, וכל מה שבראתי בשבילך בראתי, תן דעתך שלא תקלקל ותחריב את עולמי.

⁵ רבינו בחיי כח יב: וע"ד השכל ענין הסולם רמז למציאות, ולפי שהסולם יש בו מדרגות רבות זו למעלה מזו, לכך ימשיל בו הכתוב את המציאות ... והודיע הקב"ה ליעקב כי הוא יתעלה נצב על הסולם הזה ומנהיג... חלקי המציאות ומשגיח בכולן, והתחיל מן העולם הזה השפל אשר היה עומד בו וקרוב אליו ומסדר והולך ממטה למעלה, כי מוצב ארצה זהו רמז לעולם השפל וראשו מגיע השמימה הוא עולם הגלגלים, ... ומלת בו חזרת אל הסולם שהמשיל בו הכתוב את המציאות,

⁶ רש"י כח יז: וזה שער השמים - מקום תפלה לעלות תפלתם השמימה. ומדרשו שבית המקדש של מעלה מכוון כנגד בית המקדש של מטה:

given this enormous power over all aspects and levels of the creation¹ and he was charged to identify the holiness in each thing and lift it all to sanctity².

Yaakov sleeps on stones, and the stones themselves are sanctified. His overarching spirituality unites these fragmented, lifeless things into one stone³. Yaakov places the seat of his Neshama, his head, on a group of stones which are then all attached to him and united thereby⁴.

The 'Yosheiv Ohalim' emerges from 14 years of pure Torah to engage the world and its most physical, and to connect that back to its Source. Yaakov, says the Maharal, rises above the level of fragmentation to a level where all things are combined into a higher unity. This man who is called "קדוש" – above all materialistic and sensual urges – can know no fragmentation. Everything that connects to him will do so as a part of the unity he generates⁵. The Jewish people, who emerge from Yaakov, and who bear his name, greatly benefit from this holiness: they too are able to draw on this and combine into one body⁶.

Not everything can be included in this unity, however. Yaakov is the founder of Techumim (ויחן את פני העיר – פסיקתא⁷), the making of boundaries for what can and cannot be included. The Meshech Chochma points out that this seems to be the exact opposite of Avraham Avinu, who made Eruvei Tavshilin, allowing an even greater increase in hospitality. Avraham Avinu was the master of outreach, both because of his need to spread the love for G-d, but also because the Torah is only complete when it encompasses an entire nation of people⁸. Yaakov, though, is destined to produce

¹ נפש החיים שער א פ"ג: כן בדמיון זה כביכול, ברא הוא יתברך את האדם והשליטו על רבי רבון כחות ועולמות אין מספר. ומסרן בידו שיהא הוא המדבר והמנהיג אותם עפ"י כל פרטי תנועות מעשיו ודבוריו ומחשבותיו ... בכל העולמות
נפש החיים שער א פ"ו: שכל מעשי המצוות שעושה האדם למטה גורמים תקונים גדולים בעולמות עליונים

² רב צדוק הכהן, ישראל קדושים, ס"ז: וידוע שהעלאת הניצוצות קדושים מדברים התחתונים שזהו תכלית השתדלות דעולם הזה.

³ רש"י כח יא: ישם מראשותיו - עשאן כמין מרזב סביב לראשו שירא מפני חיות רעות התחילו מריבות זו עם זו זאת אומרת עלי יניח צדיק את ראשו זאת אומרת עלי יניח מיד עשאן הקב"ה אבן אחת וזהו שנא' ויקח את האבן אשר שם מראשותיו:
(חולין צא ע"ב) כתיב "ויקח מאבני המקום", ולבסוף כתיב (פסוק יח) "ויקח את האבן אשר שם מראשותיו"

⁴ עיין רש"י בהארה הקודמת

⁵ ספר גור אריה כח יא: 'עלי יניח צדיק ראשו', כי הדבר הנבדל אין בו חילוק, וכל החלקים יש להם צירוף אליו [ב] ראש, ... כי כל אחת ואחת היה תחת מראשותיו, וכאילו לא היה רק אחד מראשותיו, ... וכל אחת אומרת 'עלי יניח צדיק את ראשו' כי הוא משותף לכל. ... ודע, כי יעקב מיוחד מכל האבות נבדל מן החומר ומן הגוף, שלכך נקרא "קדוש", ולפיכך באותה לילה כאשר הגיע יעקב אל מעלתו זאת, כאשר הניח אבנים תחת מראשותיו, אשר שם הנשמה הנבדלת, הנה כל אבן אומר 'עלי יניח צדיק ראשו', כי מאחר שיעקב מעלתו אלקית נבדלת בלתי מתחלקת, לא יצטרף אליו דבר מחול ...

⁶ רב צדוק הכהן, ישראל קדושים, ס' ו: ולפיכך בני יעקב שהם מצטרפים אל יעקב, ושם יעקב חל עליהם, הם גם כן אחד, שאין חילוק בהם:

⁷ פסיקתא (ובראשית רבה יא-ח) בראשית פ' י"א אברהם שלא כתוב בו שמירת שבת כו' אבל יעקב שכתוב בו שמירת שבת שנאמר ויחן את פני העיר נכנס עם דמדומי חמה וקבע תחומין כו'

⁸ משך חכמה לג יח: ויחן את פני העיר - ... נפש הישראלי מקורו ממקום גבוה חלק ד' ממעל אם אין לו כל התורה בכללה ופרטה אז אינו בחיותו. ... וזהו ס' רבוא אותיות. המה כללות הפרצופים ולכן אברהם חפש להפיץ שיטתו ודיעותיו באלקות לכל באי עולם באשר חשב כי הוא יחידי ... ואמר בריש עו"ג (דף ט) שני אלפים תורה מוהנפש אשר עשו בחרן דשעבידו לאורייתא. וגם היה זה בכונה שהלך למצרים מקום החכמה והחרטומים לפלפל ולקרבתם לשיטותיו באחדות ובתורה.

that nation from within. The Jewish nation is now to be an example to others by modeling exemplary nationhood, not by an open doors policy¹.

Yaakov's Ability Not To Be Subdued by Materialism

Yaakov fully engages the physical world, but only after he shows that he does not need it. Yaakov, like all people after the sin, started out with a mixture of good and evil. Eisav took the evil from him – he swallowed the red soup – and Yaakov was able to produce another man of action instead of Eisav, Yosef the Bechor of Rivka². Yaakov makes a vow, in which he asks for G-d to give him לחם לאכול ובגד ללבוש³. The body requires certain necessities, and that is all that Yaakov wants. (Kli Yakar says that he prays that G-d would see to it that he did not get gold, pearls and valuable things.) Having gotten his bread and clothes, he later says to Eisav that he has everything⁴. The issue is one of simplicity but also of faith that G-d, in the future, will provide one's every need. Truth be told, the things we need most are most readily available. Rabbeinu Bachaya points out that we need air the most, and that is most plentiful. Then we need water, and there is plenty of that. We need food, and so on. After the minimum needs of physical sustenance, the body can only be nurtured spiritually. The rest is Yetzer Hara and will never fill anyone up⁵.

And where did Yakov learn all of this. First one must separate, become holy, master oneself and only then go out⁶. 14 years of complete isolation, immersed in

¹משך חכמה שם: לא כן יעקב ראה שמטתו שלמה (ויקרא רבה לו-ד) ובזרעו די שיהיו מעון ומרכבה לשכינה וכמו שהבטיחו וראה שה' נצב עליו ראה להיפוך כי בניו יהיו נפרדים מעמים אחרים מוגבלים בתחום ואף ללבן חותנו הניחו בטעותו וכעס על רחל שגנבה התרפים להבדילו מעו"ג כן במצרים היו יושבים בארץ גושן נפרדים מהעמים. וכן לדורות באומה אין מקבלין גרים בימי דוד ושלמה (יבמות כד): שזה כהכרח או למקנא לגדולתם וזה מליצתם שאברהם קיים עירובי תבשילין (יומא כח): להכניס אורחים ולקבל גרים תחת כנפי השכינה אבל לא קבע תחומין שמא ימנע אחד מלבוא לשמוע דיעותיו. לא כן יעקב קבע תחומין להגביל ולתחום בין עם ישראל לעמים. ... וזכה למדה בלא גבול ופרצת ימה וקדמה בשכר שהוא קבע גבול ותחומין וזכה לנחלה בלא גבול ודו"ק היטב.

² רב צדוק הכהן, ישראל קדושים, ס"ז: ועדיין עד קבלת יעקב הברכות היה מצד העירוב דטוב ורע שבעולם הזה כח הטוב שבענין העשיה בפועל באמת גנוז בתכלית ההעלם בעשו שהוא עיקר כח העשיה וזהו חלקו בגן עדן שזכה יעקב ונטלו על ידי נטילת הברכות היינו חלק הטוב שהיה בגלות אצלו קלטו הוא והוציא בלעו מפיו והפרידו מהרע והוליד על ידי זה אחר כך בקדושה נפש יוסף שטנו של עשו שהוא כח העשיה דקדושה נפרד מהרע. וחלקו דיעקב בגיהנום היינו חלק הרע שהוא מצד הערבוב דטוב ורע שהיה בו בתולדה על ידי חטא אדם הראשון קודם שתיקנו יעקב קלטו עשו ממנו בהלעטת האדום האדום שהיה כענין נשיאת השעיר עוונותם כל עוונות תם. וזה היה ביום שמת אברהם אבינו ע"ה שהוא מדת החסד:

³ כח א: וידר יעקב נדר לאמר אם יהיה אלקים עמדי ושמרני בדרך הזה אשר אנכי הולך ונתן לי לחם לאכל ובגד ללבש:

⁴ לג יא: קח נא את ברכתי אשר הבאת לך כי חנני אלקים וכי יש לי כל ויפצר בו ויקח:

⁵ בבא בתרא יז ע"א: יעקוב הטעימו הקב"ה ממעין עולם הבא ולא שלט ביה יצר הרע ומלאך המות ורמה ותולעת, שנאמר בו וכי יש לי כל.

⁶ נתיבות שלום, ויצא, עמ' קפג': וכהקדמה לכל זה נאמר בתורה כל פרשת החלום. דהנה יעקב אבינו כאשר יצא מבאר שבע, היה אחר ס"ג שנים בבית יצחק וי"ד שנים אצל עבר, שבאותם השנים הגיע למדרגה העליונה ביותר, שנקרא בחיר האבות ונתקדש בקדושה עליונה, וכמו שאחז"ל (יבמות עו) שהיה בן פ"ד שנים ולא ראה טומאה מימיו. וכמרומו בפ' וישכב במקום ההוא, וברש"י המקום ההוא לשון מיעוט, באותו מקום שכב אבל י"ד שנים ששימש בבית עבר לא שכב בלילה שהיה עוסק בתורה. ובמשך כל השנים הללו היה קודש קדשים ולא היתה לו כל שיכות לעניני רשות שלא היה לו עסק עמהם.

Torah, was great preparation. Now he goes out to Charan, ¹ to-וילך חרנה, i.e. the affairs of this world, the area of *Reshus*². Ever since the sin of the First Man, this area has beckoned us to enjoy at least something for ourselves³.

At first Yaakov is a little confused, bumping into a seemingly impenetrable wall of the material world (ויפגע במקום). How does one plunge into such a thing, take it and use it without being consumed?⁴ G-d answers him by showing him the ladder, how one begins from this world - סולם מוצב ארצה, and rises with all this into the heavens⁵.

Yaakov saw the Angels first going up and only then down - עולים ויורדים בו. They go from the Shechina on earth where holiness is created⁶ and then go up on their Shlichus. Yaakov wakes up and says *אכן יש ה' במקום הזה ואנכי לא ידעתי*, behold I did not realize before that this world is full of G-d, and that each moment of dealing with it is precious⁷. He is now able to elevate every foot that he places on the ground⁸ – *אֹת בְּרִית* ארצה בני קדם and he walks *וישא יעקוב רגליו וילך*⁹ את ברית ארצה בני קדם whose first letters stand for *אֹת בְּרִית אֲרֻצָּה בְּנֵי קָדָם*, i.e. the sanctification of passion and desire¹⁰.

By the end of his life, Yaakov had reached the level of Adam HaRishon before his sin, knowing only spiritual and not physical pleasures¹¹. Not being subject to material decay, the Sages declare that Yaakov never died in the true sense¹². Already the end of his first seven years of working for Lavan he said, *Give me my wife, for I*

¹ כח י: ויצא יעקוב מבאר שבע וילך חרנה

² נתיבות שלום, ויצא, עמ' קפג': ועתה יוצא חרנה לחרונו של עולם, לעניני העולם הזה ומוטל עליו לקדש עניני הרשות.

³ רב צדוק הכהן, פרי צדיק ח: בזוהר חדש סוף פרשה זו אדם הראשון ... שאכל מעץ הדעת, היינו שהרגיש הנאת הגוף באכילה על ידי זה נעשה ערבוּב וכל אכילות שאכל הרגיש מעץ הדעת טוב ורע הנאת הגוף זה ענין עטיו של נחש

⁴ נתיבות שלום, ויצא, עמ' קפג': וע"כ נאמר ויפגע במקום, וכמאחז"ל (ב"ר סח, י) בקש לעבור נעשה העולם כולו כמין כותל לפניו... בבואו לתקן חלק הרשות נעמדו בפניו כקיר כל עניני העוה"ז עניני הרשות, איה הדרך להכנס לזה העולם השפל.

⁵ נתיבות שלום שם: ויחלם והנה סולם ניצב ארצה וראשו מגיע השמימה... כי עניני עוה"ז הם כסולם מצב ארצה אשר ראשו מגיע השמימה, שע"י שאדם עוסק בענינים הארציים יכול להגיע למדרגות הגבוהות ביותר.

⁶ כלי יקר על בראשית פרק כח פסוק יב: עולים ויורדים בו. מתחלה עולים ואח"כ יורדים. מזה הבין שהשכינה למטה בארץ ומלאכים סביבו ועולים בשליחות ויורדים לאחר כן. והוא אות על השגחה פרטית על כל סביבות יעקב. ועי' מש"כ להלן ל"ה ז' וט"ז:

⁷ נתיבות שלום, ויצא, עמ' קפג': ויקץ יעקב משנתו ויאמר אכן יש ה' במקום הזה ואנכי לא ידעתי, במקום הזה פי' בעוה"ז.. ואנכי לא ידעתי, פירש"י שאם ידעתי לא ישנתי, וראיתי שכתב מרן אדמו"ר בב"א זי"ע לאחד, ואנכי לא ידעתי שאלו ידעתי לא ישנתי ימי שנותי, וואלט איך ניט פאר שלאפן מיינעניארן... [וכמו שאמר] הרה"ק המגיד ממזריץ' זי"ע מלאה הארץ קנייך, שהעולם הארצי הוא מלא ענינים שאפשר לקנות ית"ש.

⁸ נתיבות שלום, ויצא, עמ' קפג': וישא יעקב רגליו שיעקב הגביה אפילו את בחי' רגלים להשי"ת

⁹ כט א: וישא יעקוב רגליו וילך ארצה בני קדם

¹⁰ נתיבות שלום, שם: עוד אמר, וילך ארצה בני קדם ר"ת א'ות ב'רית ק'ודש, היינו שיעקב אבינו הגביה ותיקן מדת התשוקה להשי"ת.

¹¹ רב צדוק הכהן, פרי צדיק ח: יעקב אבינו ע"ה היה כאדם הראשון קודם הקלקול שלא ידע כלל מהנאת הגוף

¹² רב צדוק הכהן, שם: ועל כן יעקב אבינו לא מת (תענית ה ע"ב)

*have fulfilled my time, and I will come on her*¹. Rashi says that even the most boorish of men would not talk in such a fashion². But Yaakov was so above any sensual intentions that he saw nothing physical or crude about his speech, just as the First Man and Women saw nothing shameful about their nudity³. In his final seventeen years in Egypt, Yaakov found his שלוח, for he had conquered all of the physical realm within in him and without⁴. With the exception of Rebbe, this is a level that would never be achieved again by mankind until the Messianic Era⁵.

¹ בראשית כט (כא) ויאמר יעקב אל לבן הבה את אשתי כי מלאו ימי ואבואה אליה:

² רש"י (שם) והלא קל שבקלים אינו אומר כן אלא להוליד תולדות אמר כך

³ רב צדוק הכהן, שם: וכמ"ש (פירוש רש"י ויצא מבראשית רבה) (על הפסוק - כט (כא) ויאמר יעקב אל לבן הבה את אשתי כי מלאו ימי ואבואה אליה) והלא קל שבקלים אינו אומר כן אלא להוליד תולדות אמר כן. והיינו שלא ידע כלל מהנאת הגוף רק לב להוציא בשר ועל כן לא ידע שום בושא בזה כמו אדם הראשון קודם הקלקול דכתיב ולא יתבוששו.

⁴ רב צדוק הכהן, ישראל קדושים, ס"ז: ואז זכה יעקב לאותה ישיבה בשלוה שביקש תחילה באותן שבע עשרה שנים שבמצרים שהיה חיים שלא בצער ושלא ביצר רע כמו שמובא בתנא דבי אליהו רבא (פרק ג') שנתברר תוקף הקדושה שבו גם מצד זרעו

⁵ רב צדוק הכהן, שם: וכן רבי שאמר ולא נהניתי אף באצבע קטנה כמו שאמרו (כתובות קד) ... שהיה ניצוץ מנשמת יעקב אבינו ע"ה אבל בשאר בני אדם כבר יש עטיו של נחש להרגיש הנאת הגוף. ועל זה אמרו (מדרש רבה תוריע לגירסת הילקוט) אפילו אם יהיה חסיד שבחסידיים אי אפשר שלא יהיה בו צד אחד מעון. ובישי אבי דוד מפורש ביה קרא שמת בעטיו של נחש כמו שאמרו (שבת נה.) והיינו להרגיש הנאת הגוף.